

UTKAST 5.9.2022

Denna översättning har gjorts med hjälp av en maskinöversättare. En ny version utkommer efter re-missbehandlingen.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om djursjukdomar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om djursjukdomar ändras.

I bestämmelserna om ersättning för kostnader och förluster som föranleds av djursjukdomar föreslås ändringar som behövs på grund av den reform av EU:s regler om statligt stöd som träder i kraft vid ingången av 2023. Trots ändringarna förblir ersättningssystemet i huvudsak oförändrat. I ersättningsbestämmelserna görs dessutom vissa preciseringar och avgränsningar som förtydligar regleringen.

Det föreslås att bestämmelserna om myndigheternas behörighet i anslutning till de restriktionszoner som inrättas som regionala åtgärder för att bekämpa sjukdomen utformas på ett nytt sätt. Avsikten med ändringarna är inte att ändra nuläget, utan att eliminera de tolkningssvårigheter i anslutning till behörighetsbestämmelserna som terminologin i vissa av kommissionens nya bestämmelser har orsakat.

Dessutom föreslås det att de laboratorier där prover undersöks endast för vetenskaplig forskning inte ska omfattas av kraven på märkning och anmälningsskyldighet för laboratorier som undersöker prover som tagits för diagnostik av djursjukdomar och som föreskrivits för kontroll av verksamhetens kompetens.

Lagen avses träda i kraft den 1 april 2023. Övergångstiden går ut den 30 juni 2023 för att anpassa de befintliga ersättningssystemen som baserar sig på gruppundantag till de nya reglerna om statligt stöd.

INNEHÅLL

MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 EU-rättsakternas mål och huvudsakliga innehåll.....	4
2.1 Ersättning för kostnader och förluster som orsakas av djursjukdomar	4
2.2 Restriktionszoner för bekämpning av sjukdomar i kategori a	6
2.3 Vetenskaplig laboratorieverksamhet.....	6
3 Nuläge och bedömning av nuläget.....	7
3.1 Ersättning för kostnader och förluster som orsakas av djursjukdomar	7
3.2 Restriktionszoner för bekämpning av sjukdomar i kategori a	9
3.3 Vetenskaplig laboratorieverksamhet.....	9
3.4 Tillämpning av bestämmelserna på Åland	10
4 Förslagen och deras konsekvenser	10
4.1 De viktigaste förslagen	10
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	11
5 Alternativa handlingsvägar.....	13
6 Remissvar	14
7 Specialmotivering.....	14
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	17
9 Ikraftträdande och övergångsbestämmelse.....	17
10 Verkställande och uppföljning.....	18
11 Förhållande till andra propositioner	18
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	18
Lagförslag	
Lag om ändring av lagen om djursjukdomar	
Parallelltext	
Lag om ändring av lagen om djursjukdomar	

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Lagen om djursjukdomar (76/2021) trädde i kraft den 21 april 2021. Samtidigt har man börjat tillämpa Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"), som är den viktigaste av de rättsakter som hör till EU:s lagstiftning om djursjukdomar.

I samband med reformen av lagen om djursjukdomar kvarstod statens tidigare ersättningssystem för skador orsakade av djursjukdomar oförändrat. Ersättningssystemet tryggar primärproduktionsutövarnas rättigheter och ekonomiska ställning samt förebygger situationer där aktörerna dröjer med att anmäla misstankar om djursjukdom vid rädsla för ekonomiska förluster. Ersättningssystemet baserar sig på EU:s regler om statligt stöd för jordbruket och fiskerihushållningen från 2014. Dessa regler ska ses över, och de nya reglerna ska tillämpas på befintliga stödsystem som baserar sig på gruppundantag senast den 1 juli 2023. Också stödsystemen som anmälts till kommissionen ska anpassas till de nya reglerna.

Efter stiftandet av lagen om djursjukdomar har också Europeiska kommissionens bestämmelser om bekämpning av afrikansk svinpest reviderats. Afrikansk svinpest är en smittsam virussjukdom hos svin som hålls som husdjur och vilda svin. Den kan ha en betydande inverkan på svinpopulationerna och minska lönsamheten på svingårdarna samt störa handeln med och exporten av svin och svinprodukter. Vid sjukdomsutbrott kan sjukdomen spridas mellan populationerna av vilda svin och djurhållningsplatserna för svin. Trots att bestämmelserna i lagen om djursjukdomar också lämpar sig för bekämpning av afrikansk svinpest har de nya bestämmelserna orsakat vissa preciseringsbehov i fråga om dem.

1.2 Beredning

1.2.1 Beredningen av EU-rättsakter

De viktigaste nya reglerna om statligt stöd med tanke på bekämpandet av djursjukdomar hos landlevande djur kommer att finnas i kommissionens förordning (EU) / genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens åtgärder och om upphävande av kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 (nedan *gruppundantagsförordningen för jordbruket*). Ett offentligt samråd om utkastet till förordning ordnades våren 2022 [Länk till materialet](#). Förordningen avses träda i kraft den 1 januari 2023. I den föregående reformen av reglerna om statligt stöd utfärdades 2014 en förordning om gruppundantag endast sex dagar innan förordningen trädde i kraft och publicerades den dag den träder i kraft. Därför är det möjligt att en ny förordning utfärdas och publiceras först i närheten av årsskiftet.

Med tanke på bekämpningen av djursjukdomar hos vattenlevande djur kommer kommissionens förordning (EU) nr / om att vissa kategorier av stöd som beviljas företag som är verksamma inom produktion, bearbetning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt om upphävande av kommissionens förordning (EU) nr 1388/2014 (nedan *gruppundantagsförordningen för vattenbrukssektorn*) att vara av betydelse. Ett offentligt hörande om detta utkast till förordning ordnades i samband med hörandet om reglerna om statligt stöd för jordbrukssektorn [Länk till materialet](#). Förordningen publiceras troligtvis samtidigt med gruppundantagsförordningen för jordbruket och träder sannolikt i kraft den 1 januari 2023.

Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/605 om särskilda åtgärder för att bekämpa afrikansk svinpest (nedan *verkställighetsförordningen aällande afrikansk svinpest*) publicerades den 15 april 2021 och den tillämpas den 21 april 2021–20 april 2028. Syftet med förordningen är förutom att anpassa regleringen till den nya lagstiftningsram som har reviderats genom djurhälsolagen också att effektivisera och påskynda bekämpningen av sjukdomen samt att så långt det är möjligt harmonisera unionens regler med internationella standarder. I revideringen har man också beaktat erfarenheterna av att tillämpa kommissionens tidigare genomförandebeslut 2014/709/EU. Orsaken till att särskilda sjukdomsspecifika åtgärder för bekämpning av sjukdomen har vidtagits har varit det dåliga epidemiologiska läget i fråga om afrikansk svinpest och risken för att den sprids till flera medlemsstater, och

därför anser kommissionen att de allmänna åtgärderna för bekämpning av sjukdomen i djurhälsolagen och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den inte är tillräckliga för att bekämpa afrikansk svinpest.

1.2.2 Beredningen av regeringspropositionen

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 25.8.2022 ett projekt (MM037:00/2018) som gick ut på att i form av en regeringsproposition bereda de bestämmelser som behövs för att ändra lagen om djursjukdomar till att motsvara kraven i EU:s nya regler om statligt stöd. Projektet skulle dessutom bereda andra behövliga ändringar i lagen som kan genomföras samtidigt.

Beredningen har i enlighet med beslutet om tillsättande utförts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet. Remissförfarandet ordnades under tiden

Beredningsmaterialet finns till påseende på jord- och skogsbruksministeriets webbplats [Länk till beredningsmaterial](#).

2 EU-rättsakternas mål och huvudsakliga innehåll

2.1 Ersättning för kostnader och förluster som orsakas av djursjukdomar

Sjukdomar hos landlevande djur

Undantagna från anmälningsskyldigheten för stöd som betalas inom jordbrukssektorn är de stöd om vilka det föreskrivs i gruppundantagsförordningen för jordbruket. Som förenliga med den gemensamma marknaden betraktas sådana kostnader för förebyggande och utrotning av djursjukdomar som uppfyller de kriterier som anges i artikel 26 i förordningen samt dessutom de allmänna förutsättningar som anges i kapitel I i förordningen.

Kraven i artikel 26 i gruppundantagsförordningen motsvarar i huvudsak kraven i de tidigare reglerna om statligt stöd. Stöd kan beviljas för sjukdomar som är sådana förtecknade sjukdomar som avses i djurhälsolagen eller som nämns i någon av följande:

- den förteckning över sjukdomar som ingår i Världsgesundhetsorganisationen för djurhälsa,
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) N:o 2160/2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen, nedan *zoonosförordningen*,
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/99/EG om övervakning av zoonoser och zoonotiska smittämnen, om ändring av rådets beslut 90/424/EEG och om upphävande av rådets direktiv 92/117/EEG, nedan *zoonosdirektivet*,
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati, nedan *TSE-förordningen*.

Nytt är dock att stödet också kan gälla nya sjukdomar enligt djurhälsolagen, dvs. djursjukdomar som ännu inte har förtecknats och även andra sjukdomar. En förutsättning för utbetalning av stöd är dock då att sjukdomen har orsakat aktörerna en allvarlig ekonomisk skada vars volym överstiger 30 procent av jordbrukarens genomsnittliga årsproduktion eller årsinkomst. Den medelstora årsproduktionen eller årsinkomst beräknas på basis av de tre föregående åren. Den kan på frivillig basis beräknas på basis av de föregående fem åren så att den högsta och lägsta årsproduktionen eller årsinkomsten inte beaktas. Dessutom krävs det att stödmottagaren har tagit en försäkring, om en sådan finns att tillgå, eller betalar ett ekonomiskt bidrag till en gemensam fond som godkänts av en medlemsstat och som täcker minst 50 procent av bidragstagarens genomsnittliga årsinkomst eller produktionsintäkter och de statistiskt sett vanligaste riskerna i samband med djursjukdomar eller växtskadegörare i den medlemsstaten eller det berörda området.

Stödberättigande kostnader för kontroll och utrotning av sjukdomen är liksom tidigare kostnaderna för åtgärder i samband med slakt, avlivning eller bortskaffande av djur eller bortskaffande av djurrelaterade produkter samt rengöring och desinficering av utrymmen och anordningar. Stöd är också möjligt till den del djur dör på grund av vaccinationer eller andra åtgärder som de behöriga myndigheterna har vidtagit.

Stödberättigande är också kostnader för vissa förebyggande åtgärder såsom förebyggande slakt eller avlivning av djur. Ett nytt omnämnande jämfört med tidigare bestämmelser är åtgärder i samband med föreläggande eller förbättring av biosäkerhetsåtgärder.

För ersättning av skador som orsakats av djursjukdomar kan stöd betalas på grundval av marknadsvärdet av slaktade, avlivade eller döda djur eller produkter i anslutning till dem, när slakt, avlivning eller destruktion skedde på grund av en djursjukdom eller som en del av ett offentligt program eller en offentlig åtgärd. Dessutom kan stöd betalas på grundval av inkomstbortfall till följd av karantänsplikt, svårigheter i samband med anskaffning av nya djur som en del av ett offentligt program eller en offentlig åtgärd eller till följd av kostnader för ersättning av utrustning som bortskaffats på order av de behöriga myndigheterna i en medlemsstat. Marknadsvärdet fastställs utifrån det värde som djuren eller produkterna hade strax innan det uppstod eller bekräftades en misstanke om förekomst av en djursjukdom.

Det stöd som betalas för kostnaderna för förebyggande och utrotning av sjukdomar ska liksom för närvarande i regel betalas i form av naturaprestationer, dvs. i stället för pengar i form av tjänster eller t.ex. förnödenheter.

Stöd får inte beviljas om det konstateras att stödmottagarens avsiktliga åtgärder eller försummelse har orsakat förekomsten av en djursjukdom. De stödagifter som stödmottagaren får och andra stödberättigande avgifter som erhållits för samma stödberättigande kostnader får uppgå till högst 100 procent av de stödberättigande kostnaderna.

Utbetalningen av stöd begränsas av de allmänna bestämmelserna i kapitel I i gruppundantagsförordningen, vilka motsvarar de tidigare reglerna om statligt stöd. Gruppundantaget gäller endast stöd som betalas till mikroföretag samt små och medelstora företag. När det gäller stödet för kostnader för djursjukdomar förutsätts det att företaget är verksamt inom primär jordbruksproduktion. Gruppundantaget är inte tillämpligt på stöd som beviljas ett företag som brutit mot Europeiska kommissionens beslut om återkrav av statligt stöd. Den sträcker sig i princip inte heller till stöd som beviljas företag som definieras som företag i svårigheter i förordningen. Kostnaderna för förebyggande, övervakning och utrotning av djursjukdomar kan dock stödjas oberoende av svårigheter. Dessutom kan aktören ersättas för skador orsakade av sjukdomen, om sjukdomen i fråga har lett till svårigheter. En stödåtgärd enligt artikel 26 i gruppundantagsförordningen behöver inte ha en stimulanseffekt enligt 1 kap. i gruppundantagsförordningen eller anses ha en sådan effekt.

Medlemsstaterna ska säkerställa att stöduppgifterna offentliggörs nationellt i kommissionens öppenhetsmodul eller på en omfattande nationell webbplats om statligt stöd på det sätt som förutsätts i artikel 9 i gruppundantagsförordningen för jordbruket. Tröskeln för offentliggörande av stöd för enskild primärproduktion sjunker från tidigare 60 000 euro till 10 000 euro.

Av medlemsstaterna förutsätts dessutom att det i texten till stödsystemet eller stödet för enskilda fall finns en uttrycklig hänvisning till gruppundantagsförordningen för jordbruket, med angivande av förordningens namn och uppgifter om att den har publicerats i Europeiska unionens officiella tidning samt en hänvisning till bestämmelserna om stödet i kapitel III i förordningen eller till relevant nationell lagstiftning.

Sjukdomar hos vattenlevande djur

Jämfört med de tidigare reglerna om statligt stöd utvidgas gruppundantaget för bekämpning av djursjukdomar hos vattenlevande djur. Den kan tillämpas även om det inte finns något på förhand godkänt utrotningprogram för sjukdomen, och gruppundantaget omfattar också djursjukdomar som man bekämpar genom nationella utrotningsåtgärder. Tidigare har gruppundantaget inte kunnat utnyttjas i Finland på grund av dess begränsade omfattning, utan stödet för vattenbrukssektorn har notifierats till kommissionen och godkänts som stöd enligt riktlinjerna för granskning av statligt stöd till fiskeri- och vattenbrukssektorn (2015/C 217/01, EUT C 217, den 2 juli 2015, s. 1).

Enligt den nya gruppundantagsförordningen för vattenbrukssektorn är stöd som är avsett för sådana åtgärder som gäller djurhälsa och som uppfyller kriterierna i artikel 42 i förordningen och de allmänna villkoren i kapitel I i förordningen förenliga med den gemensamma marknaden. Formuleringarna i artikel 42 i förordningen om kostnader för djursjukdomar motsvarar i stor utsträckning formuleringarna i riktlinjerna för statligt stöd enligt vilka Finlands nuvarande system för ersättning för djursjukdomar hos vattenlevande djur har anmälts till kommissionen. I skäl 29 i ingressen till förordningen motiveras det med att åtgärder för att kompensera skador som orsakats av djursjukdomar anses vara ett godtagbart sätt att hjälpa företagen att återhämta sig.

Stöd kan beviljas för kostnader som hänför sig till kontroll och utrotning av de sjukdomar som förtecknas i djurhälsolagen eller nya sjukdomar, av de djursjukdomar som förtecknas i Världshälsoorganisationens regelverk för vattenlevande djur eller av de zoonoser hos djur som avses i zoonosförordningen eller zoonosdirektivet. I dessa kostnader anses också ingå de verksamhetskostnader som är nödvändiga för att förpliktelserna i planen för sjukdomsbekämpning ska kunna uppfyllas. Stödet kan utgöra högst 100 procent av det totala beloppet av stödberättigande kostnader. Bestämmelserna i förordningen är till sin ordalydelse något mer allmänt formulerade än bestämmelserna i gruppundantagsförordningen för jordbruket. I dem ingår t.ex. inte något krav på att det stöd som betalas för kostnaderna för utrotning ska betalas som naturaprestation.

De allmänna kraven i kapitel I i förordningen är delvis desamma som i fråga om bestämmelserna om statligt stöd till jordbruket. Gruppundantaget lämpar sig inte för stöd som beviljas stora företag och stöd kan inte beviljas ett företag som brutit mot kommissionens beslut om återkrav. Däremot har den begränsning som gäller företag i svårigheter inte fogats till gruppundantaget för stöd som betalas på grund av djursjukdomar hos vattenlevande djur.

2.2 Restriktionszoner för bekämpning av sjukdomar i kategori a

Bekämpningen av de allvarligaste djursjukdomarna, dvs. sjukdomar av kategori a, omfattar i hög grad förbud och begränsningar som gäller ett litet geografiskt område och som syftar till att förhindra att sjukdomen sprids utanför det område där sjukdomen förekommer. I djurhälsolagen och med stöd av den föreskrivs det om skydds- och övervakningszoner samt om smittzoner som inrättas på grund av sjukdom hos vilda djur. Bestämmelser om dessa allmänna sjukdomsbekämpningsåtgärder finns i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser för förebyggande och bekämpning av vissa förtecknade sjukdomar. (nedan *den delegerade förordningen om åtgärder för att bekämpa sjukdomar*). Medlemsstatens myndigheter har rätt att bestämma om inrättande av vissa andra restriktionszoner.

I djurhälsolagen har afrikansk svinpest klassats som en sjukdom av kategori a. När denna sjukdom förekommer hos viltlevande svin eller hållna svin ska ett tillvägagångssätt som går längre än den allmänna modellen för sjukdomsbekämpning och baserar sig på regionalisering av sjukdomen genomföras. Till det hör de restriktionszoner I, II och III som, genom att komplettera bilagan till genomförandeförordningen om afrikansk svinpest, kan inrättas som allmänna åtgärder utöver och omkring de skyddade zonerna. Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska till Europeiska kommissionen lämna förslag till definition av områdena samt fastställer förbud mot och begränsningar av förflyttning av djur och produkter inom zoner samt undantag från dem inom ramen för EU bestämmelserna. I förordningen ingår bestämmelser om samordning av de nämnda zonerna och zonerna enligt de allmänna bestämmelserna om sjukdomsbekämpning. Medlemsländerna ska också i vissa fall inrätta s.k. tilläggsrestriktionszoner i synnerhet för den period utbrott av sjukdomen har konstaterats, men det har ännu inte etablerats sådana restriktionszoner som avses i tillämpningsförordningen.

2.3 Vetenskaplig laboratorieverksamhet

I artikel 16 i djurhälsolagen föreskrivs det om skyldigheter för laboratorier och andra organ samt för andra fysiska och juridiska personer som hanterar sjukdomsagens t.ex. för vetenskaplig forskning eller diagnostik. De ska, förutom att beakta eventuella relevanta internationella standarder, vidta lämpliga åtgärder avseende biosäkerhet, bioskydd och biologisk inneslutning för att förhindra att sjukdomsagens sprids och kommer i kontakt med djur utanför lokalen där det hanteras. De aktörer som avses i artikeln ska dessutom säkerställa att förflyttning av sjukdomsagens mellan laboratorier eller andra lokaler inte medför risk för spridning av förtecknade sjukdomar eller nya sjukdomar i enlighet med djurhälsolagen.

Kommissionen har behörighet att anta delegerade akter om ovannämnda krav, men inga sådana akter har antagits. Enligt artikel 269 i djurhälsolagen får medlemsstaterna på sitt territorium införa ytterligare eller strängare åtgärder än de som föreskrivs i förordningen, bland annat när det gäller djurhälsorisker eller registrering eller godkännande. De nationella åtgärderna ska följa bestämmelserna i djurhälsolagen och får inte hindra förflyttning av djur och produkter mellan medlemsländerna eller stå i strid med bestämmelserna i djurhälsolagen.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Ersättning för kostnader och förluster som orsakas av djursjukdomar

Sjukdomar hos landlevande djur

Enligt lagen om djursjukdomar svarar staten för desinfektions-, rengörings- och avlivningskostnaderna på grund av en sjukdom som hör till kategori a–c, en ny sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas samt för kostnaderna för bortskaffande av kadaver eller andra föremål. Djurhälsomyndigheterna sörjer för att åtgärder som föranleder kostnader vidtas eller låter utföras, vilket innebär att det statliga stödet är i natura. När det gäller sjukdomar hos landlevande djur kan ersättning inte heller betalas till aktören om denne deltar i utrotningen av sjukdomen med sin egen arbetsinsats eller t.ex. genom att låna materiel.

Av statens medel betalas till ägaren ersättning enligt gängse värde för landlevande djur som myndigheten har bestämt att ska avlivas eller som har dött till följd av en åtgärd som myndigheten har bestämt samt för egendom som har förstörts på myndighetens förordnande. Genom förordning av statsrådet kan det dock föreskrivas särskilt för varje djurart om standardsättningar som, med beaktande av djurens ålder, storlek, förväntade avkastning och andra motsvarande omständigheter, motsvarar djurens genomsnittliga gängse värde. När ett beslut om avlivning av djur har fattats på ansökan av djurägaren, betalas endast tre fjärdedelar av den fulla ersättningen i ersättning för djuren och, om antalet fall som ska ersättas är stort, kan ersättningsbeloppet sänkas. Att utrota djursjukdomar som ska övervakas på djurhållningsplatsen är beroende av aktörens eget beslut, men genom att ansöka om ett beslut om avlivning har aktören möjlighet att få ersättning för en del av kostnaderna.

Enligt lagen om djursjukdomar kan aktörer dessutom få ersättning för produktionsförluster till följd av en djursjukdom i kategori a–c, en ny djursjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas och som avsevärt försvårar aktörens utkomst. Ersättningen kan uppgå till högst tre fjärdedelar av skadans storlek.

Ersättning för kostnader och förluster kan betalas endast för sjukdomar som nämns i den förteckning över djursjukdomar som fastställts av Världsoorganisationen för djurhälsa samt för vissa andra djursjukdomar. De kan inte betalas till stora företag, och kostnaderna och förlusterna ska ha uppstått inom jordbrukets primärproduktion. Ersättningar för djur, egendom eller produktionsförlust kan inte betalas till ett företag i svårigheter enligt kommissionens bestämmelser, om inte svårigheterna beror på ett sjukdomsutbrott. Ersättningar kan inte heller betalas till företag som inte har följt ett sådant beslut om förskottsuppbörd av stöd som avses i 1 § i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001).

Livsmedelsverket beslutar på ansökan om utbetalning av ersättningar. Rätten till ersättning går delvis eller helt förlorad, om aktören har brutit mot bestämmelserna om bekämpande av djursjukdomar och aktören är skyldig att helt eller delvis ersätta staten för de kostnader för utrotning som betalats av statens medel och de ersättningar som betalats till andra aktörer, om aktören uppsåtligt eller av oaktsamhet har spridit djursjukdomen till djur som ägs av andra.

Ersättning av statens medel betalas för kostnader och förluster som föranleds av utrotning av djursjukdomar hos landlevande djur. Livsmedelsverket betalade sammanlagt ca 90 000 euro i ersättning för utrotning av sjukdomar hos landlevande djur och dessutom 110 000 euro i utrotningskostnader 2017–2021. Ersättningarna gällde fåglar som avlivats och egendom som destruerats p.g.a. högpato-gen fågelinfluensa samt ersättningar för produktionsförluster som uppstått p.g.a. utrotande av fågelinfluensa. Utrotningskostnaderna gällde bortskaffande av avlivade djur och andra biprodukter samt rengöring och desinfektion av djurhållningsplatser.

Ersättningssystemet enligt lagen om djursjukdomar anses behövas även under EU:s inleda finansieringsperiod, eftersom det främjar ett tidigt konstaterande och effektiv bekämpning av sjukdomar och därigenom husdiurs och vilda diurs hälsa samt folkhälsan. Svstemet med ersättning har dessutom en väsentlig betydelse för tryggheten av lantbruksföretagarnas ekonomiska ställning, eftersom det på marknaden inte finns just några djursjukdomsförsäkringar. Gruppundantaget för jordbruket motsvarar så pass väl det tidigare att det är möjligt att anpassa bestämmelserna i lagen om diursjukdomar till reglerna om statligt stöd för den nya finansieringsperioden genom att göra små ändringar och preciseringar.

Sjukdomar hos vattenlevande djur

När det gäller sjukdomar hos vattenlevande djur är bestämmelserna om ersättning i lagen om djursjukdomar i huvudsak desamma som bestämmelserna om djursjukdomar hos landlevande djur. Grunderna för statligt stöd skiljer sig dock från varandra, eftersom möjligheten till stöd inte baserar sig på gruppundantagsförordningen för jordbruket, utan på riktlinjerna för statligt stöd till fiskeri- och vattenbrukssektorn, som ovan konstateras.

Staten svarar för desinfektions-, rengörings- och avlivningskostnaderna på grund av en sjukdom som hör till kategori a–c, en ny sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas samt för kostnaderna för bortskaffande av kadaver eller andra föremål. Djurhälsomyndigheterna sörjer för att åtgärder som föranleder kostnader vidtas eller låter utföras. Skillnaden jämfört med ersättningarna för djursjukdomar hos landlevande djur är för närvarande att det är möjligt att betala ekonomiska ersättningar för kostnaderna till aktörer inom vattenbrukssektorn, om de deltar i arbetet med att utrota sjukdomen. I praktiken har avlivning samt rengöring och desinficering av djurhållningsplatser i samband med utrotning av djursjukdomar hos vattenlevande djur huvudsakligen skaffats från aktörerna som direktupphandling baserat på erbjudande, eftersom det i Finland inte finns utomstående aktörer som har kompetens för detta. Bortskaffandet av avlivade djur och andra biprodukter har skaffats från utomstående aktörer.

Av statens medel betalas till ägaren ersättning enligt gängse värde för vattenlevande djur som myndigheten har bestämt att ska avlivas eller som har dött till följd av en åtgärd som myndigheten har bestämt samt för egendom som har förstörts på myndighetens förordnande. Genom förordning av statsrådet kan det dock föreskrivas särskilt för varje djurart om standardersättningar. När ett beslut om avlivning av djur har fattats på ansökan av djurägaren, betalas högst tre fjärdedelar av den fulla ersättningen i ersättning för djuren och, om antalet fall som ska ersättas är stort, kan ersättningsbeloppet sänkas. Aktörer kan dessutom få ersättning för produktionsförluster till följd av en djursjukdom i kategori a–c, en ny djursjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas och som avsevärt försvårar aktörens utkomst. Ersättningen kan uppgå till högst tre fjärdedelar av skadans storlek.

Ersättning för kostnader och förluster kan betalas endast för sjukdomar som nämns i den förteckning över djursjukdomar som fastställts av Världsoorganisationen för djurhälsa samt för vissa andra djursjukdomar. Ersättningar för djur, egendom eller produktionsförlust kan inte betalas till ett företag i svårigheter enligt kommissionens bestämmelser, om inte svårigheterna beror på ett sjukdomsutbrott. Ersättningar kan inte heller betalas till företag som inte har följt ett sådant beslut om förskottsuppbörd av stöd som avses i 1 § i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd. Skillnaden jämfört med ersättningarna för djursjukdomar hos landlevande djur är för tillfället att även stora företag kan få ersättning för kostnader och förluster som föranleds av djursjukdomar.

Bestämmelserna om ansökan om ersättning, förvägran av ersättning på grund av brott mot bestämmelserna samt skyldigheten för en aktör som uppsåtligen eller av oaktsamhet spridit en djursjukdom att ersätta staten för de kostnader som staten betalat motsvarar bestämmelserna om ersättning för landsdjursjukdomar.

Under de senaste åren har vattenbruksföretag fått ersättning på grund av infektiös hematopoietisk nekros hos fisk (IHN), som 2017–2022 har konstaterats i tre fiskodlingsanläggningar och tre put-and-take dammar i Norra, Östra och Inre Finland samt i sex anläggningar för regnbågslox på Åland dit den troligtvis har spridits från yngelfiskar som importerats från Danmark. På grund av sjukdomsfallen har det hittills betalats 3,8 miljoner euro i ersättning för avlivad fisk och bortskaffad egendom och 450 000 euro i ersättning för ekonomisk skada till följd av förlorad produktion. Behandlingen av ersättningar pågår fortfarande delvis.

Av samma orsaker som talar för ett system med ersättning för sjukdomar hos landlevande djur är det fortfarande motiverat att ersätta kostnader som föranleds av sjukdomar hos vattenlevande djur och förluster som föranleds av avlivade vattenlevande djur med statsmedel. Revideringen av reglerna om statligt stöd innebär att dessa stödformer enligt lagen om djursjukdomar kan fortsätta enligt den nya gruppundantagsförordningen för vattenbrukssektorn och att stödsystemet i fortsättningen inte behöver anmälas till kommissionen som stöd enligt riktlinjerna.

I de gällande ersättningsbestämmelserna finns det dock vissa ändrings- och preciseringsbehov. Vattenodlingen skiljer sig från den övriga djurhållningen på så sätt att samma aktör ofta har flera djurhållningsplatser och det i huvudsak används avlönad arbetskraft för skötseln av djuren. I vissa

fall kan verksamheten vara förknippad med betydande risker, om djur regelbundet skaffas från flera olika länder. Djurhållningsplatserna kan vara stora, vilket innebär att det kan bli mycket dyrt att tömma, rengöra och desinficera en djurhållningsplats. Det är dock motiverat att utrota sjukdomar genom myndighetsåtgärder, eftersom andra aktörer inte endast genom sina egna åtgärder kan skydda sig mot sjukdomar som sprids via vatten och sjukdomarna dessutom kan orsaka problem för vilda fiskar.

Behandlingen av ansökningar om ersättning för produktionsförlust i samband med vattenbruk är utmanande, eftersom det på grund av företagsstrukturen har varit svårt att bedöma förlusternas konsekvenser för aktörens utkomst. I övriga medlemsstater i Europeiska unionen svarar aktörerna inom vattenbrukssektorn huvudsakligen själva för alla kostnader som orsakas av att utrota sjukdomen. Europas union har i praktiken inte deltagit i kostnaderna för bekämpning av sjukdomar hos vattenlevande djur på samma sätt som i fråga om sjukdomar hos landlevande djur. Det är nödvändigt att klarlägga statens ansvar för kostnaderna i samband med vattenbruk så att ersättning för produktionsförlust inte längre betalas till aktörer inom vattenbruk. Staten ska dock fortfarande ansvara för direkta kostnader, dvs. ersättning av det gängse värdet av avlivade djur, bortskaffande av avlivade fiskar och andra biprodukter samt rengöring och desinfektion av djurhållningsplatsen. Ändringen förtydligar aktörens ansvar för utrotning av djursjukdomar hos vattenlevande djur och dämpar de kostnader som föranleds staten.

Vid behandlingen av ersättningar för djursjukdomar hos vattenlevande djur har man också varit tvungen att tolka tidpunkten för när det gängse värdet av avlivade djur ska fastställas, eftersom detta inte nämns i reglerna om statligt stöd för vattenbruksbranschen. Valet mellan tidpunkten för konstaterande av sjukdomen, tidpunkten då beslutet om avlivning fattas och tidpunkten då fiskarna avlivas kan i fråga om en djursjukdom hos vattenlevande djur ha stor ekonomisk betydelse, eftersom åtgärdens verkställighet ofta sker med fördröjning p.g.a. de praktiska arrangemangen. Den snabbväxande medelmassan kan till och med fördubblas mellan tidpunkterna, om fördröjningen är betydande och avlivningen infaller under den bästa uppfödningssperioden.

3.2 Restriktionszoner för bekämpning av sjukdomar i kategori a

Nationella bestämmelser om inrättande av zoner för sjukdomsbekämpning av kategori a finns i 26 § i lagen om djursjukdomar. Enligt paragrafen hör inrättandet av zoner i regel till Livsmedelsverket, eftersom verket beslutar om den restriktionszon som avses i del III avdelning II kapitel 1 avsnitt 4 i djurhälsolagen. Denna befogenhet har dock begränsats genom bestämmelser enligt vilka jord- och skogsbruksministeriet beslutar om *övriga restriktionszoner* som avses i artikel 21.1 c och 85.1 c i den delegerade förordningen om åtgärder för att bekämpa sjukdomar. Avsikten har varit att jord- och skogsbruksministeriet är behörigt i fråga om de zoner som behövs i sällsynta fall och som grundar sig på omfattande nationell prövning och mera omfattande ekonomiska konsekvenser. Den myndighet som inrättar zonen beslutar också om de förbud, villkor, begränsningar och åtgärder som skall iakttas inom zonen.

I 26 § i lagen om djursjukdomar föreskrivs det dessutom att Livsmedelsverket beslutar om *en smittzon* som ska inrättas för att förhindra spridning av en djursjukdom som förekommer hos vilda djur och om *en tillfällig restriktionszon* enligt den delegerade förordning som gäller åtgärder för att bekämpa sjukdomen. Genom regleringen har Livsmedelsverkets behörighet förtydligats i en situation där man i de delegerade akterna delvis använder andra begrepp än i djurhälsolagen.

Afrikansk svinpest omfattas av den nya EU-lagstiftning som beskrivs i avsnitt 3 och som innehåller bestämmelser om *restriktionszoner I, II och III* samt om *tilläggsrestriktionszoner*. Dessutom föreskrivs det om anpassning av gränserna för zoner som inrättats som allmänna åtgärder för bekämpning av sjukdomen till gränserna för restriktionszoner I, II och III. Regleringen har försvårat tolkningen av befogenhetsbestämmelsen i 26 § i lagen om djursjukdomar. Problem i detta avseende orsakas särskilt av tilläggsrestriktionszonens ställning och förhållande till den övriga restriktionszonen. Lagstiftningen blir tydligare om paragrafens behörighetsbestämmelser formuleras på ett nytt sätt.

3.3 Vetenskaplig laboratorieverksamhet

Lagen om djursjukdomar förutsätter att prover som tagits i samband med myndighetstillsyn och andra myndighetsåtgärder undersöks i de officiella laboratorier som avses i lagen. Andra prover som har tagits med avseende på en sjukdom av kategori a–c eller en sjukdom som har betecknats som en annan djursjukdom som ska bekämpas eller en sjukdom som ska övervakas får enligt 63 § undersökas också vid ett laboratorium som har utsetts till ett laboratorium för egenkontroll. Ett utseende förutsätter att

laboratoriets kompetens har visats i enlighet med lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven (920/2005) utifrån ackreditering eller bedömning av kompetens som kan jämföras med ackreditering. Om den sjukdom för vilken proverna undersöks endast hör till klass d eller e eller har endast betecknats som en annan anmälningspliktig djursjukdom, ska det undersökande laboratoriet göra en förhandsanmälan om sin verksamhet och uppfylla de föreskrivna krav som hänför sig till undersökningsverksamhetens kvalitet.

I 64 § ingår bestämmelser om undersökning och annan hantering av mikrober och parasiter som orsakar djursjukdomar i kategori a–c eller andra djursjukdomar som ska bekämpas för andra ändamål än undersökning av prover. Sådan verksamhet är tillåten endast med Livsmedelsverkets tillstånd eller vid Livsmedelsverket eller Institutet för hälsa och välfärd. Bestämmelserna är avsedda till exempel för situationer där djursjukdomar undersöks i samband med vetenskaplig forskning.

Den ovannämnda regleringen sträcker sig längre än EU-förpliktelserna till den del skyldigheten att bli utsedd, anhålla om tillstånd och göra anmälan gäller också andra laboratorier än sådana som undersöker myndighetsprover. Regleringen har dock genomförts inom ramen för det nationella handlingsutrymme som tillåts enligt djurhälsolagen.

I praktiken har förhållandet mellan 63 och 64 § visat sig svårtolkat i de fall där prover undersöks, men verksamhetens huvudsakliga syfte är att utföra vetenskaplig forskning och inte att diagnostisera sjukdomen. Om universitetets eller någon annan forskningsinstituts verksamhet på grund av analys av prover tolkas kräva ackreditering enligt standarden ISO 17025, försvåras särskilt forskningen kring djursjukdomar som ska övervakas betydligt och i många fall förhindras, eftersom ackreditering för sådan verksamhet ofta inte är realistisk i praktiken. Bestämmelserna om laboratorieverksamhet behöver preciseras.

3.4 Tillämpning av bestämmelserna på Åland

Enligt 27 § 31 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om bekämpning av smittsamma sjukdomar hos husdjur. Enligt 30 § 9 punkten i lagen ska dock sådana förvaltningsuppgifter som enligt lagstiftningen om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos husdjur ankommer på riksverksamma myndigheter skötas i landskapet av landskapsregeringen eller av någon annan myndighet som anges i landskapslag.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås det att lagen om djursjukdomar ändras.

I bestämmelserna om ersättning av kostnader och förluster som föranleds av djursjukdomar föreslås de ändringar som är nödvändiga för att få lagens ersättningssystem att överensstämma med EU:s nya regler om statligt stöd för den finansieringsperiod som börjat. Det är fråga om vissa preciseringar samt om att hänvisningarna i lagen gäller de nya bestämmelserna i gruppundantagsförordningen för jordbruket eller gruppundantagsförordningen för vattenbrukssektorn. De föreslagna ändringarna luckrar också till vissa delar upp de begränsningar i reglerna om statligt stöd som gäller djursjukdomar och företag som godkänns som berättigade till stöd.

De bestämmelser som gäller möjligheten att ersätta högst tre fjärdedelar av en ekonomisk skada som väsentligt försvårar aktörens utkomst till följd av produktionsförlust ska preciseras och avgränsas. Enligt förslaget ska möjligheten gälla skada som avsevärt försvårar utkomsten för en lantbruksföretagare som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006). Aktörer som bedriver vattenbruk ska lämnas utanför bestämmelserna, vilket är motiverat eftersom vattenbruksföretagen ofta är stora och det har varit svårt att bedöma förlusternas konsekvenser för en enskild aktörs utkomst. Dessutom är det nödvändigt att precisera och delvis utvidga vattenbruksföretagens ansvar för att utrota sjukdomar i syfte att stävja statens kostnader samt att förtydliga kriterierna för den ersättning som ska betalas för ekonomiska förluster och bedömningen av det belopp som ska ersättas. I propositionen preciseras också definitionen av det gängse värdet av djur som ersätts från statens medel.

Det föreslås att de bestämmelser om behörighet för sjukdomsbekämpning som gäller inrättande av en restriktionszon för kategori a utformas på ett nytt sätt. Genom ändringen undanröjs de tolkningsproblem som den terminologi i anslutning till zoner som förekommer i kommissionens bestämmelser om bekämpning av afrikansk svinpest har orsakat.

I lagen föreslås dessutom en precisering enligt vilken lagens bestämmelser om undersökning av prover som tagits med tanke på djursjukdomar i ett officiellt laboratorium, ett laboratorium för egenkontroll eller ett laboratorium som omfattas av anmälningsskyldighet inte gäller prover som undersöks för vetenskaplig forskning. Vetenskaplig forskning som omfattar undersökning eller annan hantering av mikrober eller parasiter som orsakar djursjukdomar ska kräva tillstånd av Livsmedelsverket från fall till fall, men endast när verksamheten på basis av sjukdomsklassificeringen är förknippad med en betydande hälso- eller miljörisk.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Ersättningar som Livsmedelsverket betalar aktörerna för förluster som föranleds av utrotning av djursjukdomar betalas från moment 30.20.20 i statsbudgeten (Veterinärvård och bekämpning av växtskadedörare, förslagsanslag). Jord- och skogsbruksministeriet beviljar Livsmedelsverket moments anslag för betalning av ersättningar. Med anslaget under momentet ersätts också sådana kostnader för att utrota sjukdom som orsakas myndigheterna och som jord- och skogsbruksministeriet beviljar Livsmedelsverket och regionförvaltningsverken anslag för.

Kostnader för bekämpning av djursjukdomar, såsom kostnader för vissa nödåtgärder, kan finansieras med EU-medel till medlemsstaterna. Bestämmelser om detta finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/690 om inrättande av ett program för den inre marknaden, för företagens, inklusive små och medelstora företags, konkurrenskraft, växt-, djur-, livsmedels- och fodersektorn samt europeisk statistik (programmet för den inre marknaden) och om upphävande av förordningarna (EU) nr 99/2013, (EU) N:o 1287/2013, (EU) N:o 254/2014 och (EU) N:o 652/2014 (nedan *förordningen om ett program för den inre marknaden*).

Med stöd av bilaga I till förordningen om ett program för den inre marknaden stöds medlemsstaternas nödåtgärder och program för att utrota, bekämpa och övervaka djursjukdomar. Med nödåtgärder avses sådana omedelbara åtgärder för utrotande av sjukdomen som förutsätts i EU-lagstiftningen och som i praktiken vidtas i samband med förekomsten av sjukdomar i kategori a. EU stöder bl.a. ersättning till djurägarna till det gängse värdet av avlivade djur, kostnader för avlivning av djur och bortskaffande av avlivade djur samt kostnader för rengöring och desinfektion av djurhållningsplatser. I stöd betalas 50 procent av kostnaderna. EU stöder inte ersättning till aktörer för produktionsförluster. De program som stöds kan gälla även andra djursjukdomar som räknas upp i djurhälsolagen än djursjukdomar av kategori a samt djursjukdomar som avses i TSE-förordningen, zoonosförordningen och zoonosdirektivet.

Beslut om de program som ska stödjas fattas med stöd av artikel 16.4 i förordningen om ett program för den inre marknaden i kommissionens årliga arbetsprogram. Enligt arbetsprogrammet stöds i första hand medlemsstaternas program avseende afrikansk svinpest, högpatogen aviär influensa, rabies och vissa salmonellasmittor. I andra hand stöds medlemsstaternas program med avseende på TSE-sjukdomar, brucellos hos får och getter och nötkreatur, klassisk svinpest, lumpy skin, små idisslares pest samt får- och getkoppor. Enligt arbetsprogrammet finansieras djursjukdomsprogrammen inom vattenbrukssektorn vid behov inom ramen för programmen för Europeiska kommissionens generaldirektorat för havsfrågor och fiske.

Finland har fått stöd av EU för sina program för övervakning och bekämpning av afrikansk svinpest, rabies, TSE och högpatogen aviär influensa. Programmen för 2021 understöddes med sammanlagt cirka 300 000 euro. Inom ramen för programmen har inga andra åtgärder vidtagits på djurhållningsplatserna än provtagning, och inga ersättningar har betalats till aktörerna. I Finland har det inte förekommit fall av sjukdomar av kategori a hos hållna djur, bortsett från ett fall av högpatogen aviär influensa hos fasaner år 2021. Finland har ansökt om stöd hos Europeiska kommissionen för kostnaderna för att utrota fallet i fråga, men stödet har ännu inte betalats ut.

Propositionens förslag om att bestämmelserna i lagen om djursjukdomar om kostnader och ersättningar som betalas av statens medel ska kopplas till EU:s nya regler om statligt stöd gör det möjligt att använda statens medel för att ersätta kostnaderna för djursjukdomar i huvudsak på samma sätt som för närvarande samt att få unionsfinansiering för nödåtgärder i enlighet med de gällande bestämmelserna.

Klarläggandet av de bestämmelser som gäller kriterierna för de ersättningar som betalas beroende på prövning på grund av produktionsavbrott samt bedömningen av det ersättningsgilla beloppet preciserar aktörernas rätt till ersättningar och statens ansvar.

Statens kostnadstryck kan dämpas genom de förslag enligt vilka ersättning för ekonomisk skada till följd av produktionsavbrott endast kan betalas till lantbruksföretagare och genom vilka fastställandet av det gängse värdet på djur som ligger till grund för ersättningen för avlivade djur preciseras. Saken har betydelse särskilt i situationer där det förekommer sjukdomsutbrott hos vattenlevande djur.

De preciseringar och ändringar som avses ovan bedöms dock inte ha några konsekvenser för statsbudgeten för 2023. Detta beror på att sjukdomsutbrott som orsakar stora kostnader och skador och där begränsningarna i fråga om ersättande av ekonomiska skador i praktiken har betydelse inte förekommer årligen utan sporadiskt. I sådana fall har ersättningssummor som betalats av statens medel, såsom ersättningar som betalats under vissa av de senaste åren på grund av djursjukdomar hos vattenlevande djur, baserat sig utöver den sedvanliga budgetfinansieringen på tilläggsfinansiering enligt tilläggsbudgetpropositionerna.

Den statsfinansiella betydelsen av de föreslagna ändringarna som begränsar ersättningarna inom vattenbrukssektorn minskar på grund av att det i många fall inte finns någon möjlighet till ersättning ens för närvarande, utan detta förhindras av branschens företagsstruktur och kravet på att aktörens utkomst ska försvåras avsevärt. Dessutom är ersättning för ekonomisk skada endast en del av de kostnader som sjukdomen orsakar staten. Vid sjukdomsfall uppstår betydande kostnader av utgifterna för att utrota sjukdomen och av ersättningen för de djur som det bestämts att ska avlivas och de produkter som det bestämts att ska bortskaffas.

Uppluckringen av de avgränsningar i lagen som gäller djursjukdomar som godkänns som berättigande till statligt stöd ökar flexibiliteten i lagstiftningen i någon mån. Ändringarna har i nuläget ingen större betydelse, eftersom man i enlighet med lagen om djursjukdomar i princip bekämpar och ersätter endast sjukdomar som hör till vissa sjukdomskategorier som avses i lagen. I dessa kategorier ingår endast sjukdomar som också tidigare bestämmelser om statligt stöd har gällt. I en osannolik situation att andra sjukdomar än sådana senare införs i sjukdomskategorierna i fråga genom förordning, kommer propositionens budgetkonsekvenser att bedömas och förberedas i samband med beredningen av förordningen och vid beredningen kommer procedurbestämmelser och föreskrifter som gäller behandlingen av betydelsefulla ärenden på grund av den statsfinansiella betydelsen att iakttas.

De uppluckrade avgränsningarna gäller också sådana nya sjukdomar som definieras i djurhälsolagen och som man inte har kunnat förbereda sig på när sjukdomskategoriseringen gjordes. Det är fråga om sjukdomar som uppfyller kriterierna för de allvarligaste sjukdomskategorierna. Det är inte särskilt sannolikt att ersättning betalas för en ny sjukdom, eftersom man i allmänhet hinner få information om de nya sjukdomarnas karaktär och farlighet internationellt eller på EU-nivå och kan kategorisera sjukdomen innan sjukdomen anländer till Finland. Valet av åtgärder för att bekämpa nya sjukdomar är dessutom förknippat med betydande prövningsrätt. Avsikten är att åtgärder som betydligt ökar behovet av anslag i statsbudgeten på grund av nya sjukdomar inte ska vidtas utan förfaranden som är avsedda för behandling av statsekonomiskt betydelsefulla ärenden.

De föreslagna preciseringarna av behörighetsbestämmelserna om inrättande av zoner eller bestämmelserna om laboratorieverksamhet bedöms inte ha några konsekvenser för statsfinanserna. Kostnaderna för myndighetsuppgifterna täcks inom ramen för rambesluten för förvaltningsområdet och anslagen och antalet årsverken i statsbudgeten.

4.2.2 Konsekvenser för företagen

Propositionen bedöms inte ha några större konsekvenser för de djurhållare som är verksamma inom jordbrukssektorn, utan förslaget gör det möjligt att använda statens medel för att finansiera kostnaderna för djursjukdomar i huvudsak på samma sätt som för närvarande.

Enligt propositionen ska vattenbruksföretag och andra djurhållare på samma sätt som för närvarande få ersättning för värdet av de djur som myndigheten bestämt att ska avlivas och den egendom som myndigheten bestämt att ska bortskaffas. Dessutom ska staten på samma sätt som för närvarande bära ansvaret för kostnaderna för beslut om sjukdomsbekämpning till den del det är fråga om arbete i samband med avlivning av djur, bortskaffande av avlivade djur, andra biprodukter och egendom, rengöring och desinfektion samt kostnaderna för de anordningar, redskap, tillbehör eller material som hör till det. Möjligheten att få ersättning för ekonomisk skada till följd av produktionsförlust ska dock

uteslutas. Sådana ersättningar är visserligen redan enligt ordalydelsen i den gällande lagen beroende av prövning och förutsätter att skadorna avsevärt försvårar en fysisk persons utkomst. I sjukdomsfall uppfylls kravet oftast inte i vattenbruksföretag som kan ha flera djurhållningsplatser och som ofta också bedriver annan företagsverksamhet, såsom rensningsverksamhet.

Orsaken till de senaste årens sjukdomsfall har sannolikt varit import av fisk från områden utanför Finlands gränser, men i alla fall har man inte med säkerhet kunnat påvisa smittkällan. Driftansvariga kan påverka sjukdomsriskerna genom att följa importbestämmelserna och iaktta tillbörlig försiktighet. Det är inte möjligt att själv påverka alla risker. I de övriga EU-medlemsstaterna betalas i regel inga ersättningar för produktionsförluster. I de flesta medlemsstater betalas överhuvudtaget inga ersättningar för utrotning av djursjukdomar hos vattenlevande djur. Situationen skiljer sig till denna del från situationen i fråga om djursjukdomar hos landlevande djur, i fråga om vilka också Europeiska unionen betalar ersättning till medlemsstaterna för de kostnader som dessa orsakar.

4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna

Propositionen ökar inte myndigheternas nya uppgifter. De föreslagna ändringarna och preciseringarna bidrar till att förtydliga Livsmedelsverkets skyldigheter och verksamhetsmöjligheter i fråga om inrättandet av zoner, utnämmandet och registreringen av laboratorier samt behandlingen av ersättningsansökningar.

5 Alternativa handlingsvägar

Stöd för försäkringar

Ett alternativ till att direkt av statens medel ersätta förluster som orsakats av djursjukdomar är att stödja försäkrings- eller fondarrangemang som inrättats med tanke på djursjukdomar. Möjligheten till detta ingår i gruppundantagsförordningen för jordbruket och gruppundantagsförordningen för vattenbrukssektorn, men har något annat innehåll.

Uppkomsten av en fungerande försäkringsmarknad för de djursjukdomar som omfattas av det nuvarande ersättningssystemet skulle dock vara utmanande och mycket osäkert. Försäkringar används relativt sällan i olika länder för att hantera risker för smittsamma djursjukdomar, eftersom det är mycket svårt för försäkringsbolagen att prissätta försäkringsprodukterna i rätt proportion till riskerna och skadorna samt att få återförsäkring till ett skäligt pris för sitt försäkringsbestånd. Försäkringstagarna anser dessutom att försäkringar lätt blir för dyra och att det därför inte uppstår en tillräcklig efterfrågan på dem. I fråga om gruppförsäkringar är det svårt att integrera ett element som baserar sig på den lägenhetsvisa risken i prissättningen. Om försäkringsskyddet däremot byggs upp på gårdsspecifika försäkringar, kommer en väsentlig del av gårdarna sannolikt inte att få eller inte ta försäkringen på grund av en risk eller ett pris som anses vara för högt. I synnerhet för att det ska uppstå täckande försäkringsarrangemang som gäller de allvarligaste djursjukdomarna räcker det inte nödvändigtvis att statligt stöd anvisas för försäkringarna.

I Finland finns det för närvarande täckande försäkringsarrangemang endast i fråga om salmonella, som inte har omfattats av ersättningsbestämmelserna i lagen om djursjukdomar på grund av den avgränsning som gjorts med stöd av lagens 35 § 2 mom. Sektorn som bearbetar livsmedel, dvs. slakterier, mejerier och äggpackerier, har försäkrat sina producenter som en grupp med tanke på salmonellainfektioner. Försäkringsföretagarnas och djurhållarnas ansvar begränsas av det stränga ansvar som ålagts fodertillverkare i de fall av salmonella där smittkällan är kommersiellt foder.

Statligt stöd har anvisats för salmonellaförsäkringar i form av skattefrihet för försäkringspremier. Trots detta har i synnerhet den försäkringsverksamhet som gäller svinbranschen drabbats av störningar i och med att antalet fall av salmonella har ökat betydligt och gårdarnas storlek har ökat i enskilda fall. Utredningen av om villkoren för skattefrihet uppfylls och rapporteringen om stödet har dessutom orsakat försäkringsbolagen en betydande administrativ börda. Förhandlingar om att förnya försäkringsavtalen har förts och pågår som bäst. Till följd av dem blir försäkringsskyddet i fortsättningen sannolikt dyrare och mer begränsat än tidigare. Som en akut lättnad i situationen betalar staten i salmonellafall på svingårdar tillfälligt stöd i form av direkta ersättningar. För närvarande utreds möjligheten till tilläggsstöd för salmonellaförsäkringar.

Stöd till fonder

Ett alternativ till stöd för försäkringar är att stödja fondsystem för riskhantering. Också detta alternativ är förknippat med problem.

Under de senaste åren har man utrett inrättandet av en inbördes riskhanteringsfond för svin med tanke på Salmonella-fallen samt statens möjligheter att stödja de ersättningar som betalas ur fonden. Ett oöverstigligt problem var dock att eftersom fondens planerade verksamhet till sina centrala drag skulle ha haft försäkringsverksamhetens karaktär, ansågs det att fonden inte ens genom lag kunde lösgöras från tillämpningen av regleringen inom försäkringsbranschen. Av de skyldigheter som gäller försäkringssektorn skulle beaktandet av att fondverksamheten är småskalig ha medfört en betydande administrativ börda. Dessutom skulle tillämpningen av Europeiska unionens regler om statligt stöd ha varit problematisk, eftersom stöden från fonderna och försäkringarna är åtskilda från varandra. Enligt reglerna om statligt stöd får försäkringsstödet inte heller begränsas till en enda verksamhetsutövers riskhanteringsprodukt.

För närvarande utreds förutsättningarna att inrätta en statlig fond, till vilken det samlas in avgifter av skattenatur från näringen och som staten betalar ersättningar för i samband med sjukdomsutbrott. I de övriga medlemsstaterna finns exempel på djursjukdomsfonder som finansieras gemensamt av staten och näringsidkarna eller sammanslutningar som representerar dem. I Finland finns det arrangemang inom vissa andra sektorer, t.ex. oljeskyddsfonden, inom ramen för vilken näringsaktörerna betalar obligatoriska avgifter till en fond som förvaltas av staten för att skapa ett täckande skadeskydd. Enligt 87 § i grundlagen kan det genom lag föreskrivas att en statlig fond ska lämnas utanför budgeten, om skötseln av en bestående statlig uppgift nödvändigtvis kräver det, men riksdagen kräver minst två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna för att lagförslaget ska godkännas.

Eftersom inrättandet av en fond för djursjukdomar som förvaltas av staten är förknippat med betydande frågor, osäkerhetsfaktorer och utmaningar som ska utredas, kan fonden inte föreslås ersätta det nuvarande systemet åtminstone inte i detta sammanhang, där uppdateringar av bestämmelserna om ersättning i lagen om djursjukdomar är nödvändiga med brådskande tidtabell på grund av att EU:s regler om statligt stöd ses över.

6 Remissvar

(Utlåtanden om propositionen har begärts av följande instanser: justitieministeriet, finansministeriet, Livsmedelsverket, regionförvaltningsverken, Naturresursinstitutet, Ålands landskapsregering, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundet, Djurens Hälsa ETT rf, Livsmedelsindustriförbundet rf, Helsingfors universitet, veterinärmedicinska fakulteten, Finlands fiskodlarförbund rf och Centralförbundet för Fiskerihushållning.

Remisstiden var xx.xx.–xx.xx.2022. Det kom in xx yttranden.)

...

7 Specialmotivering

26 §. Zoner för bekämpning av sjukdom av kategori a. I 1 mom. föreskrivs det om zoner för sjukdomsbekämpning av kategori a som Livsmedelsverket kan inrätta och om de förbud, villkor, begränsningar och åtgärder som Livsmedelsverket kan besluta om.

Enligt 1 punkten beslutar Livsmedelsverket om den restriktionszon som avses i del III avdelning II kapitel 1 avsnitt 4 i djurhälsolagen. Det föreslås att ordalydelsen i punkten ändras så att det hänvisas till definitionen av restriktionszon i artikel 4.41 i djurhälsolagen. På detta sätt förtydligas det att punkten omfattar alla restriktionszoner som avses i djurhälsolagen och i bestämmelser som utfärdats med stöd av det.

Enligt definitionen avses med restriktionszon en zon där restriktioner för förflyttning av vissa djur eller produkter och andra åtgärder för att bekämpa sjukdom tillämpas för att förhindra spridning av sjukdomen i fråga till områden som inte omfattas av begränsningar. Restriktionszonen kan i förekommande fall innehålla skydds- och övervakningszoner som särskilt har fastställts i djurhälsolagen.

Förtydligandet behövs eftersom även om de grundläggande bestämmelserna om restriktionszoner finns i det avsnitt i djurhälsolagen som nämns ovan, finns de egentliga befogenhetsbestämmelserna

om inrättande av en restriktionszon i vissa fall i form av en hänvisningsbestämmelse i de övriga delarna i djurhälsolagen. Exempelvis enligt artikel 71 i avsnitt 6 får en behörig myndighet vidta de åtgärder som anges i avsnitt 4 som ytterligare åtgärder för att bemöta sjukdomen. På denna artikel baserar sig bl.a. vissa skyldigheter som tillämpningsförfordningen om afrikansk svinpest ålägger medlemsstaterna. De restriktionszoner som avses i punkten är bl.a. de restriktionszoner I, II och III som avses i förfordningen och i fråga om vilka beslut om förbud, villkor, begränsningar och åtgärder ska fattas på medlemsstatsnivå i enlighet med kriterierna i genomförandeförfordningen.

Momentets 2 punkt, enligt vilken Livsmedelsverket också beslutar om den smittzon som ska inrättas för att förhindra spridning av sjukdomar hos vilda djur som en sådan åtgärd som avses i artikel 70 i djurhälsolagen, ska enligt förslaget förbli oförändrad.

Enligt 3 punkten i det gällande momentet beslutar Livsmedelsverket dessutom om en tillfällig restriktionszon. Närmare bestämmelser om detta finns i den delegerade förfordningen om åtgärder för att bekämpa sjukdomar. Det föreslås att punkten stryks som en separat punkt och att omnämmandet av tillfälliga zoner fogas till 1 punkten för att det ska vara klart att 1 punkten omfattar alla restriktionszoner enligt definitionen i djurhälsolagen, oberoende av om det kan finnas ytterligare definitioner i anslutning till namnet på en viss restriktionszon i EU-rättsakter på lägre nivå.

Syftet med paragrafens 2 mom. har varit att i stället för Livsmedelsverket rikta behörigheten i fråga om restriktionszoner till jord- och skogsbruksministeriet i sådana fall då det i EU-lagstiftningen inte har funnits några djursjukdomsspecifika eller i övrigt närmare bestämmelser om inrättandet av zonen, avstånden eller de begränsningar som ska iakttas inom restriktionszonerna. I kommissionens genomförandeförfordning om afrikansk svinpest har det dock tagits in bestämmelser om en tilläggsrestriktionszon som åtminstone till vissa delar kan tolkas som en sådan zon som avses i momentet. Därför föreslås det att momentet preciseras på ett sätt som bevarar dess ursprungliga syfte. Andra restriktionszoner än de som avses i momentet inrättas av Livsmedelsverket enligt huvudregeln i 1 mom. 1 punkten.

63 §. Undersökning av andra prover med avseende på djursjukdomar än myndighetsprover. Till paragrafens 5 moment fogas en bestämmelse enligt vilken kraven i 1 och 4 mom. på att laboratorier som undersöker prover ska utses till officiellt laboratorium eller laboratorium för egenkontroll eller kraven på förhandsanmälan från laboratoriet inte gäller laboratorieundersökningar av sådana prover som undersöks för vetenskaplig forskning.

I och med preciseringen är det klart att vetenskaplig forskning alltid förutsätter Livsmedelsverkets tillstånd när mikrober eller parasiter som orsakar en sjukdom av kategori a–c eller någon annan djursjukdom som ska bekämpas undersöks eller behandlas. Undersökning av en djursjukdom som ska övervakas eller en sjukdom som endast klassificerats i kategori d- eller e eller endast en annan djursjukdom som ska anmälas är inte förenad med krav på tillstånd eller utseende eller anmälningsplikt. I fråga om dessa sjukdomar är en eventuell sjukdomsrymning från laboratoriet inte någon betydande hälso- eller miljörisk. Det finns grunder för lagstiftning om diagnosverksamhetens ändamålsenlighet och kvalitet. Dessa frågor hänförs sig bl.a. till förutsättningarna för djurhållning och handel med animaliska produkter. Däremot är det inte ändamålsenligt att djurhälsomyndigheterna kontrollerar den vetenskapliga forskningens kompetens.

83 §. Ersättningar för djur som avlivats på förfordnande av en myndighet. Enligt 1 mom. är grunden för ersättning av djur som enligt myndighetens beslut ska avlivas eller slaktas eller som dött till följd av myndighetsbehandling eller någon annan åtgärd det gängse värde som djuren skulle ha haft utan sjukdomen. Som djur för vilka det bestämts att de ska avlivas eller slaktas kan i enlighet med ordalvdelsen i momentet ersättas inte bara djur som har avlivats till följd av verkställigheten av föreläggandet utan också djur som har dött i sjukdomen efter att den bekräftats innan myndigheten har hunnit verkställa föreläggandet om avlivning eller slakt i fråga om dem.

Momentet omfattar de situationer där det är nödvändigt att avliva ett djur för att ett prov ska fås på diuret för konstaterande av en diursjukdom. Ordalvdelsen i momentet kompletteras på ett sätt som trvrgar möjligheten till ersättning också i en situation där ett djur oavsiktligt dör av en provtagning som myndigheten bestämt. Momentets 4 punkt hindrar ersättning för djur vars värde är ringa.

Enligt den precisering som föreslås i momentet ska det gängse värdet fastställas utifrån det värde som djuren hade precis innan det väcktes eller bekräftades en misstanke om förekomst av en diursjukdom. Denna precisering stämmer överens med gruppundantagsförfordningen för jordbruket. I ersättningen beaktas inte den värdeminskning som orsakas av djursjukdomen och utgångspunkten är att inte heller

den tillväxt beaktas som sker mellan konstaterandet av sjukdomen och verkställandet av beslutet. Det är dock värt att notera att fastställandet av värdet på de fiskar som det bestämts att ska avlivas baseras sig på fiskarnas sammanlagda massa och på den medelvikt per individ som beräknas genom stickprov, och att denna totalvikt inte kan fastställas tillförlitligt före tidpunkten för avlivandet av djuren.

85 §. Ersättning för produktionsförluster. I 1 mom. definieras på ett nytt sätt och exaktare än för närvarande i vilka situationer sådan ersättning för ekonomisk skada som avses i paragrafen kan betalas. Enligt den gällande paragrafen förutsätter ersättningen att ett förbud, ett villkor, en begränsning eller en skyldighet som avses i paragrafen hindrar eller försvårar aktörens djurproduktion och att den skada som detta orsakar avsevärt försvårar aktörens utkomst (enligt den finska ordalydelsen hans eller hennes utkomst). Omnämmandet av en persons utkomst syftar på näringsverksamhet som bedrivs som en fysisk person, men paragrafen har också tillämpats på aktörer i sammanslutningsform, om utkomsten för en person som är företagare har försvårats klart på grund av skadan.

Enligt förslaget ska förutsättningarna för att få ersättning preciseras så att det i paragrafen i stället för till aktören hänvisas till den lantbruksföretagares utkomst som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006).

Med lantbruksföretagare avses i den lagen

- 1) gårdsbruksidkare som för egen eller gemensam räkning bedriver gårdsbruk på en brukningsenhet som omfattar minst fem hektar jordbruksmark och själv deltar i arbetet,
- 2) renägare som för egen, en familjemedlems eller ett renbeteslags räkning utför renkötselarbete.

I fråga om verksamhet i form av en sammanslutning föreskrivs att som lantbruksföretagare betraktas en bolagsman i ett öppet bolag eller en sådan delägare eller bolagsman i ett annat samfund eller en annan sammanslutning som har personligt ansvar för samfundets eller sammanslutningens förpliktelser och åtaganden.

I ett aktiebolag betraktas som lantbruksföretagare en delägare som i ett aktiebolag som bedriver gårdsbruk eller renkötsel har en ledande ställning t.ex. som verkställande direktör, styrelseledamot eller i någon annan motsvarande ställning där faktisk bestämmanderätt utövas. Delägaren ska också själv arbeta inom gårdsbruket eller renkötseln. Dessutom förutsätts det att bolaget ensamt innehar mer än 30 procent av bolagets aktiekapital eller mer än 30 procent av det röstetal som aktierna medför eller tillsammans med sin make eller sambo eller en person i rätt upp- eller nedstigande led som bor i samma hushåll som aktieägaren mer än 50 procent av bolagets aktiekapital eller mer än 50 procent av det röstetal som aktierna i bolaget medför. När ägarandelen beräknas beaktas också indirekt innehav via andra sammanslutningar eller sammanslutningar enligt vad som närmare föreskrivs i lag. Den som arbetar i ledande ställning i en annan sammanslutning än ett aktiebolag och utför uppgifter inom gårdsbruk eller renkötsel betraktas som lantbruksföretagare, om han eller hon har motsvarande bestämmanderätt i sammanslutningen som den som nämns ovan.

Med lantbruksföretagare avses dessutom den som arbetar inom gårdsbruket eller utför renkötselarbete som familjemedlem eller sambo till lantbruksföretagaren.

Begreppet lantbruksföretagare i den nämnda lagen omfattar också fiskare som bedriver yrkesmässigt fiske utan att stå i anställningsförhållande. Definitionen omfattar dock inte personer som bedriver vattenbruk.

I 2 mom. kvarstår bestämmelsen enligt vilken som ersättning kan betalas högst tre fiärdedelar av skadans storlek. Till momentet fogas en precisering av bedömningen av det ersättningsgilla beloppet, enligt vilken det totala antalet alla ersättningsgilla fall och skador kan beaktas vid prövningen. En motsvarande precisering finns i gällande 83 § för ersättning av de djur som avlivas efter ägarens ansökan för att utrota en djursjukdom som ska övervakas.

86 §. Begränsningar som gäller betalning av kostnader och ersättningar. Hänvisningarna i 1 och 2 mom. till de tidigare statsstödsregler som utbetalningen av stöd inom jordbrukssektorn och vattenbrukssektorn har grundat sig på ska riktas till den nya gruppundantagsförordningen för jordbruket och den nya gruppundantagsförordningen för vattenbrukssektorn.

I ingressen till 3 mom. preciseras för tydlighetens skull vad som i momentet avses med sådan bearbetning av produkter av animaliskt ursprung som inte omfattas av ersättning. Enligt preciseringen ska kostnader och förluster som orsakats av slakt eller rensning av djur eller vidareförädling av produkter

av animaliskt ursprung inte omfattas av ersättningen. Gruppundantaget för jordbruket gäller endast primärproduktion inom jordbruket. Verksamhet som inte hänför sig till egentlig djurhållning eller djuruppfödning ska åtminstone i fråga om företag inom jordbrukssektorn lämnas utanför systemet med nationella stöd.

I 1 punkten utsträcks förbudet mot att betala ersättningar till stora företag också till vattenbruksföretag, eftersom detta villkor ingår förutom i gruppundantaget för jordbruket även i gruppundantaget för vattenbrukssektorn.

Det föreslås att 4 mom. ändras så att det förbud som gäller stöd för företag i allvarliga svårigheter endast ska gälla företag som är verksamma inom jordbrukssektorn. Enligt gruppundantagsförordningen för vattenbruksbranschen tillämpas förbudet inte på djursjukdomssituationer. Ersättning av fisk som avlivats eller bortskaffats på föreläggande av myndigheterna bidrar till att främja en effektiv anmälan om och bekämpning av djursjukdomar hos vattenlevande djur samt till att minska sådana skador för aktören som han eller hon inte själv är skyldig till. Lagen om djursjukdomar förhindrar erhållandet av ersättning i situationer där aktören själv har orsakat sjukdomsspridning genom sitt avsiktliga eller vårdslösa förfarande.

Paragrafens 5 mom., där de sjukdomar för vilka ersättning för kostnader och förluster kan betalas begränsas, skrivs på nytt på grund av ändrade regler om statligt stöd. Statligt stöd kan i princip endast gälla sjukdomar som är förtecknade sjukdomar eller som nämns i Världshälsoorganisationens förteckning över djursjukdomar, TSE-förordningen, zoonosförordningen eller zoonosdirektivet. Enligt respektive gruppundantagsförordning för vattenbrukssektorn kan stödet också gälla nya sjukdomar. Enligt gruppundantagsförordningen för jordbruket kan stödet likaså också gälla nya sjukdomar och dessutom andra sjukdomar, om tröskelvärdena för skadans storlek uppfylls och aktören har en försäkring, om en sådan finns att tillgå, eller via en av medlemsstaten godkänd ömsesidig fond som täcker minst 50 procent av årsproduktionen eller av produktionsinkomsterna och sådana vanligaste sjukdomsrisker för vilka försäkringsskydd eller skydd från fonden erbjuds i den berörda medlemsstaten eller inom det berörda territoriet.

I det inledande stycket i momentet finns grundläggande bestämmelser om avgränsningen av de sjukdomar som ersätts. I 1 och 2 punkten föreslås dessutom bestämmelser enligt vilka statligt stöd i begränsad utsträckning ska vara möjligt också för andra sjukdomar än de som avses i det inledande stycket i momentet. När det gäller sjukdomar hos landlevande djur kan det vara fråga om situationer där tröskelvärdet för skador överskrids och där ett heltäckande försäkringsskydd inte finns att tillgå. När det gäller vattenlevande djur kan det endast vara fråga om nya sjukdomar.

I Finland finns det ingen lagstiftning om ömsesidiga fonder och godkännande av dem, och därför föreslås inget omnämnande av dem i 1 punkten som gäller jordbruk. Försäkringsarrangemangen är mycket begränsade, och det är inte särskilt sannolikt att nya arrangemang uppstår för sådana allvarliga djursjukdomar hos landlevande djur som omfattas av bekämpningsåtgärderna enligt lagen om djursjukdomar. De är dock möjliga, och därför föreslås det i paragrafen ett omnämnande av saken. Om det finns försäkringsarrangemang i fråga om en annan sjukdom än de som avses i det inledande stycket i momentet ersätter staten inte ens den andel som aktören som självriskandel enligt säkerhetsvillkoren blir tvungen att lida, trots att en sådan ersättning är möjlig enligt reglerna om statligt stöd.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

De föreslagna bestämmelserna innehåller inga bemyndiganden att utfärda förordning. Beslut om inrättande av zoner och om de begränsningar som ska iakttas i dem är förvaltningsbeslut, men är således av normkaraktär att de gäller ett visst avgränsat geografiskt område. I 28 § i lagen om djursjukdomar, som inte föreslås bli ändrad, ingår specialbestämmelser om meddelande av dessa beslut och information om dem som avviker från bestämmelserna i 9 och 10 kap. i förvaltningslagen (434/2003). Besluten publiceras i Finlands författningssamling.

9 Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

Lagen föreslås träda i kraft den 1 april 2023.

I samband med ikraftträdandebestämmelsen ska det finnas en övergångsbestämmelse enligt vilken de förfaranden för ersättning av sjukdomsfall som konstaterats före lagens ikraftträdande ska slutföras i enlighet med de tidigare bestämmelserna.

10 Verkställande och uppföljning

Avsikten är att de föreslagna bestämmelsernas funktion ska följas upp genom myndighetsåtgärder enligt lagen samt genom samarbete mellan myndigheter och intressentgrupper i anslutning till verkställigheten av lagen.

11 Förhållande till andra propositioner

Denna proposition står inte i beroendeförhållande till andra aktuella regeringspropositioner.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Näringsfrihet

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. De grundläggande fri- och rättigheterna kan dock begränsas genom grundrättigheternas ”allmänna läror” (GrUB 25/1994 s. 4). I dem ingår kravet på bestämmelser i lag samt kraven på noggrann avgränsning och exakthet av begränsningarna och att det väsentliga innehållet i begränsningen framgår av lagen. I dem ingår också ett krav på en välgrundad och vägande grund för inskränkning som det samhälleliga behovet kräver och på att det inte genom en vanlig lag kan föreskrivas om inskränkningar i en grundläggande rättighets kärnområde. Begränsningarna av de grundläggande fri- och rättigheterna ska dessutom vara förenliga med kravet på proportionalitet och nödvändiga för att ett godtagbart syfte ska uppnås på ett sådant sätt att målet inte kan nås genom mindre ingrepp i de grundläggande rättigheterna.

De förbud, villkor, begränsningar och åtgärder inom zoner för bekämpning av en sjukdom av kategori a som avses i 26 §, som föreslås bli ändrad, innebär inskränkningar i näringsfriheten, men för vilka det dock finns ett samhälleligt godtagbart vägande skäl för skydd av djurs hälsa och folkhälsan. De nu föreslagna ändringarna innebär endast smärre preciseringar av befogenheterna i fråga om zonerna, och bestämmelserna om dem anses vara tillräckligt noggrant avgränsade och exakta. Befogenheterna är kopplade till nödvändighetskriteriet och de anses inte beröra kärnområdet för näringsfriheten på ett sätt som skulle göra de grundläggande fri- och rättigheterna obetydliga.

Grundlagsutskottet har ansett att tillståndsplikt för näringsverksamhet är möjlig av särskilda skäl (GrUU 19/2002 rd). En anmälnings- eller registreringsplikt som är en förutsättning för inledande av näringsverksamhet har ansetts vara jämförbar med tillståndsplikt (GrUU 9/2005 rd, s. 2/I, GrUU 56/2002 rd). Utskottet har ansett att det är viktigt att bestämmelserna om förutsättningarna för tillstånd och tillståndets beständighet ger tillräcklig insyn i myndigheternas verksamhet (GrUU 15/2008 rd, s. 2/II).

I 63 §, som föreslås bli ändrad, föreskrivs det om undantag som hänför sig till utseende av laboratoriet eller kraven på anmälningsplikt. Genom dessa krav, som bygger på det nationella handlingsutrymme som bestämmelserna om djurhälsolag medger, strävar man efter att bekämpa djursjukdomar och främja djurens hälsa. Dessa kan anses vara sådana viktiga samhälleliga intressen som kan utgöra grunden för begränsning av näringsfriheten. I lagen om djursjukdomar definieras exakt vilken verksamhet som kräver utseende eller förhandsanmälan och de krav som ställs på den, så kravet på noggrann avgränsning uppfylls. De föreslagna undantagen lättar upp djurhälsorelaterade krav på laboratorier som bedriver vetenskaplig forskning åtminstone såtillvida att de gör tolkningen av kraven klarare.

Egendomsskydd

Enligt grundlagens 15 § 1 mom. om egendomsskydd är vars och ens egendom tryggad. Grundlagsutskottet har i sin tolkningspraxis konstaterat att grundlagen inte skyddar egendom mot alla begränsningar i användningen, utan ägarens rättigheter kan begränsas genom en lag som uppfyller de allmänna villkoren för en lag som begränsar de grundläggande fri- och rättigheterna (bl.a. GrUU 32/2010 rd, s. 4/I och GrUU 8/1996 rd). Ersättandet av begränsningar i användningen av egendom är av betydelse vid bedömningen av om begränsningarna är godtagbara (GrUU 6/2010 rd och GrUU 38/1998 rd).

Ersättningssystemet enligt lagen om djursjukdomar förbättrar den ekonomiska ställningen för de aktörer vars djurhållningsplats blir föremål för sådana åtgärder för sjukdomsbekämpning som är nödvändiga för att trygga djurs hälsa eller folkhälsan.

Enligt förslaget ska statens skyldighet att ersätta kostnaderna för utrotning av djursjukdomar samt aktörens rätt att få ersättning för djur som enligt myndighetsbeslut ska avlivas eller slaktas och för egendom som ska bortskaffas kvarstå. De ändringar i 85 § som gäller ersättning för ekonomisk skada till följd av avbrott i produktionen till följd av förbud, villkor, begränsningar eller skyldigheter som myndigheten meddelat preciserar den kategori av aktörer som avses i paragrafen samt förtydligar ersättningskriterierna och bedömningen av det ersättningsgilla beloppet. Ersättningar kan betalas endast till en lantbruksföretagare som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare och vars försörjning avsevärt skulle äventyras. Vid bedömning av ersättningsbeloppet, som är högst tre fjärdedelar av skadan, kan det totala beloppet av de fall och skador som ersätts beaktas. Ändringarna anses precisera och begränsa utbetalningen av ersättningar, men begränsningarna anses dock inte vara väsentliga med tanke på ersättningssystemet som helhet och det att tillämpningen av paragrafen på aktörer inom vattenbrukssektorn redan för närvarande är begränsad. Förslaget till ändring av paragrafen anses inte inverka på godtagbarheten av de begränsningar i lagen om djursjukdomar som gäller egendoms- skydd.

Lagförslaget kan enligt regeringens uppfattning godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom det i de EU-rättsakter som genomförs genom propositionen finns bestämmelser som föreslås bli genomförda genom lag och som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om djursjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om djursjukdomar (76/2021) 26 § 1 och 2 mom., 63 § 5 mom., 83 § 1 mom. samt 85 och 86 § som följer:

26 §

Zoner för bekämpning av sjukdomar i kategori a

Livsmedelsverket beslutar om inrättande och avveckling av följande zoner samt om de nödvändiga förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas och de nödvändiga åtgärder som ska genomföras i dem:

- 1) restriktionszoner som avses i artikel 4.41 i EU:s djurhälsoförordning,
- 2) smittade zoner som ska inrättas som en åtgärd enligt del III avdelning II kapitel 1 avsnitt 5 i EU:s djurhälsoförordning och som avses i artiklarna 63 och 103 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om förebyggande och bekämpning av förtecknade sjukdomar.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten beslutar jord- och skogsbruksministeriet om inrättande och avveckling av sådana ytterligare restriktionszoner som avses i artikel 21.1 c och artikel 85.1 c i den förordning som nämns i 1 mom. 2 punkten samt om de nödvändiga förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas och de nödvändiga åtgärder som ska genomföras i dem om det i någon annan rättsakt av Europeiska unionen inte finns närmare bestämmelser om zonen i fråga.

63 §

Analys av andra prover än myndighetsprover med avseende på djursjukdomar

Bestämmelserna i 1 och 4 mom. gäller inte prover som avses i livsmedels- eller foderlagstiftningen eller prover som analyseras för vetenskaplig forskning.

83 §

Ersättningar för djur som avlivats genom beslut av en myndighet

Ägaren har rätt att av statens medel få ersättning för ett djur som djurhälsomyndigheten har bestämt att ska avlivas eller slaktas för undersökning av en djursjukdom eller som en åtgärd för att bekämpa en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom eller annan djursjukdom som ska bekämpas, eller som har dött till följd av en behandling eller någon annan åtgärd som beslutats i detta syfte. Med åtgärd för sjukdomsbekämpning avses inte åtgärder som utgör tvångsmedel enligt 15 kap. I ersättning betalas djurets marknadsvärde, vilket fastställs utifrån det värde djuret hade precis innan det väcktes eller bekräftades en misstanke om förekomst av en djursjukdom. Om det djur för vilket ersättning betalas kan utnyttjas i sin helhet eller delvis, avdras djurets återstående bruksvärde från det belopp som ska ersättas.

85 §

Ersättning för produktionsförluster

Om ett förbud, ett villkor, en begränsning eller en förpliktelse som bestämts som en åtgärd för förhindrande av sjukdomsspridning eller en åtgärd för sjukdomsbekämpning avseende en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom eller en annan diursjukdom som ska bekämpas, förhindrar eller försvårar djurproduktionen, kan sådana ekonomiska skador ersättas av statens medel som föranleds aktören och som avsevärt försvårar utkomst av lantbruksföretagare enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006).

I ersättning kan betalas högst tre fjärdedelar av skadans storlek. Vid bedömningen av ersättningsbeloppet kan det totala beloppet av de fall och skador som ersätts beaktas.

86 §

Begränsningar vid betalning av kostnader och ersättningar

På de kostnader och ersättningar som avses i detta kapitel tillämpas i fråga om företag inom jordbrukssektorn vad som föreskrivs i kapitel I och artikel 26 i kommissionens förordning (EU) nr / genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och om upphävande av kommissionens förordning (EU) nr 702/2014.

När det gäller företag inom vattenbrukssektorn tillämpas på kostnaderna och ersättningsbeloppen enligt detta kapitel kapitel I och artikel 42 i kommissionens förordning (EU) nr / om att vissa kategorier av stöd som beviljas företag inom sektorn för produktion, bearbetning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och om upphävande av kommissionens förordning (EU) nr 1388/2014.

De kostnader och förluster som avses i detta kapitel ersätts inte, om de har uppkommit vid slakt eller rensning av djur, vidareförädling av produkter av animaliskt ursprung eller bearbetning av övriga produkter eller djurfoder eller vid handel med produkter av animaliskt ursprung eller övriga produkter, eller om de uppkommit för

1) ett sådant stort företag som avses i artikel 2.34 i den förordning som nämns i 1 mom. och som bedriver verksamhet, eller

2) ett företag som inte har iakttagit ett sådant beslut om återkrav av stöd som avses i 1 § i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001).

För förluster som avses i 83–85 § betalas det inte ersättning till sådana företag i svårigheter som är verk samma inom jordbrukssektorn och som avses i artikel 2.60 i den förordning som nämns i 1 mom., om inte sjukdomsutbrottet är orsaken till att företaget hamnat i svårigheter.

Om de kostnader och förluster som avses i detta kapitel har orsakats av en diursjukdom som inte är en förtecknad sjukdom eller som inte har ansetts vara upptagen i den förteckning över diursjukdomar som fastställts av Världsgesundhetsorganisationen för epizootiska sjukdomar, TSE-förordningen, zoonosförordningen eller zoonosdirektivet, ersätts de:

1) företag som är verk samma inom jordbrukssektorn endast om den skada som orsakas är allvarlig och överstiger 30 procent räknat på aktörens årsproduktion eller årsinkomst som medeltal för de tre föregående åren eller som medeltal för de tre föregående åren, så att den största och minsta årsproduktionen eller årsinkomsten inte beaktas och om det inte för riskerna med sjukdomen i fråga finns ett försäkringsskydd som ersätter minst 50 procent av aktörens årsproduktion eller produktionsinkomster.

2) företag inom vattenbrukssektorn endast om det är fråga om en ny sjukdom.

Ersättningsbeloppet minskas med de ersättningar som på basis av ett försäkringsavtal eller någon annan lag ska betalas för samma kostnader eller förluster.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ersättning för kostnader och förluster som föranletts av sjukdomsfall som konstaterats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Lag

om ändring av lagen om djursjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om djursjukdomar (76/2021) 26 § 1 och 2 mom., 63 § 5 mom., 83 § 1 mom. samt 85 och 86 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

26 §

Zoner för bekämpning av sjukdomar i kategori a

Livsmedelsverket beslutar om inrättande och avveckling av följande zoner samt om de nödvändiga förbud, villkor och begränsningar som ska iaktas och de nödvändiga åtgärder som ska genomföras i dem:

1) restriktionszoner som avses i del III avdelning II kapitel 1 avsnitt 4 i EU:s djurhälsoförordning,

2) smittade zoner som ska inrättas som en åtgärd enligt del III avdelning II kapitel 1 avsnitt 5 i EU:s djurhälsoförordning och som avses i artiklarna 63 och 103 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om förebyggande och bekämpning av förtecknade sjukdomar;

3) *tillfälliga restriktionszoner som avses i artiklarna 9 och 75 i den förordning som nämns i 2 punkten.*

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten beslutar jord- och skogsbruksministeriet om inrättande och avveckling av sådana ytterligare restriktionszoner som avses i artikel 21.1 c och artikel 85.1 c i den förordning som nämns i 1 mom. 2 punkten samt om de nödvändiga förbud, villkor och begränsningar som ska iaktas och de nödvändiga åtgärder som ska genomföras i dem.

26 §

Zoner för bekämpning av sjukdomar i kategori a

Livsmedelsverket beslutar om inrättande och avveckling av följande zoner samt om de nödvändiga förbud, villkor och begränsningar som ska iaktas och de nödvändiga åtgärder som ska genomföras i dem:

1) restriktionszoner som avses i *artikel 4.41* i EU:s djurhälsoförordning,

2) smittade zoner som ska inrättas som en åtgärd enligt del III avdelning II kapitel 1 avsnitt 5 i EU:s djurhälsoförordning och som avses i artiklarna 63 och 103 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om förebyggande och bekämpning av förtecknade sjukdomar.

(punkt 3 upphävs)

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten beslutar jord- och skogsbruksministeriet om inrättande och avveckling av sådana ytterligare restriktionszoner som avses i artikel 21.1 c och artikel 85.1 c i den förordning som nämns i 1 mom. 2 punkten samt om de nödvändiga förbud, villkor och begränsningar som ska iaktas och de nödvändiga åtgärder som ska genomföras i dem

om det i någon annan rättsakt av Europeiska unionen inte finns närmare bestämmelser om zonen i fråga.

63 §

Analys av andra prover än myndighetsprover med avseende på djursjukdomar

Bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut av ett universitet finns i universitetslagen (558/2009). Bestämmelserna i 1 och 4 mom. gäller inte prover som avses i livsmedels- eller foderlagstiftningen.

63 §

Analys av andra prover än myndighetsprover med avseende på djursjukdomar

Bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut av ett universitet finns i universitetslagen (558/2009). Bestämmelserna i 1 och 4 mom. gäller inte prover som avses i livsmedels- eller foderlagstiftningen *eller prover som analyseras för vetenskaplig forskning.*

83 §

Ersättningar för djur som avlivats genom beslut av en myndighet

Ägaren har rätt att av statens medel få ersättning för ett djur som djurhälsomyndigheten har bestämt att ska avlivas eller slaktas för konstaterande av en djursjukdom eller som en åtgärd för att bekämpa en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom eller annan djursjukdom som ska bekämpas, eller som har dött till följd av en behandling som beslutats som en nämnd åtgärd för sjukdomsbekämpning *eller någon annan åtgärd.* Med åtgärd för sjukdomsbekämpning avses inte åtgärder som utgör tvångsmedel enligt 15 kap. I ersättning betalas djurets marknadsvärde, vilket är det värde som djuret skulle ha haft utan den djursjukdom som myndighetens beslut grundade sig på. Om det djur för vilket ersättning betalas kan utnyttjas i sin helhet eller delvis, avdras djurets återstående bruksvärde från det belopp som ska ersättas.

83 §

Ersättningar för djur som avlivats genom beslut av en myndighet

Ägaren har rätt att av statens medel få ersättning för ett djur som djurhälsomyndigheten har bestämt att ska avlivas eller slaktas för *undersökning* av en djursjukdom eller som en åtgärd för att bekämpa en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom eller annan djursjukdom som ska bekämpas, eller som har dött till följd av en behandling *eller någon annan åtgärd* som beslutats *i detta syfte.* Med åtgärd för sjukdomsbekämpning avses inte åtgärder som utgör tvångsmedel enligt 15 kap. I ersättning betalas djurets marknadsvärde, vilket *fastställs utifrån det värde djuret hade precis innan det väcktes eller bekräftades en misstanke om förekomst av en djursjukdom.* Om det djur för vilket ersättning betalas kan utnyttjas i sin helhet eller delvis, avdras djurets återstående bruksvärde från det belopp som ska ersättas.

85 §

Ersättning för produktionsförluster

Om ett förbud, ett villkor, en begränsning eller en förpliktelse som bestämts som en åtgärd för förhindrande av sjukdomsspridning eller en åtgärd för sjukdomsbekämpning avseende en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas, förhindrar eller försvårar djurproduktionen, kan ekonomiska skador som föranleds

85 §

Ersättning för produktionsförluster

Om ett förbud, ett villkor, en begränsning eller en förpliktelse som bestämts som en åtgärd för förhindrande av sjukdomsspridning eller en åtgärd för sjukdomsbekämpning avseende en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas, förhindrar eller försvårar djurproduktionen, kan *sådana* ekonomiska skador *ersättas av statens medel* som föranleds aktören och som avsevärt

aktören och som avsevärt försvårar aktörens utkomst ersätts av statens medel.

I ersättning kan betalas högst tre fjärdedelar av skadans storlek.

86 §

Begränsningar vid betalning av kostnader och ersättningar

På de kostnader och ersättningar som avses i detta kapitel tillämpas i fråga om företag inom jordbrukssektorn vad som föreskrivs i kapitel I och artikel 26 i kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

De kostnader och ersättningar som avses i detta kapitel betalas till företag inom vattenbrukssektorn som stöd enligt avsnitt 5.4 i kommissionens meddelande med riktlinjer för granskning av statliga stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn (2015/C 217/01).

De kostnader och förluster som avses i detta kapitel ersätts inte, om de har uppkommit vid förädling av produkter av animaliskt ursprung eller bearbetning av övriga produkter eller djurfoder eller vid handel med produkter av animaliskt ursprung eller övriga produkter, eller om de uppkommit för

1) ett sådant stort företag som avses i artikel 2.26 i den förordning som nämns i 1 mom. och som bedriver verksamhet inom jordbrukssektorn, eller

2) ett företag som inte har iakttagit ett sådant beslut om återkrav av stöd som avses i 1 § i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001).

För förluster som avses i 83–85 § betalas det inte ersättning till sådana företag i svårigheter som avses i artikel 2.14 i den förordning som nämns i 1 mom., om inte sjukdomsutbrottet är orsaken till att företaget hamnat i svårigheter.

De kostnader och förluster som avses i detta kapitel ersätts inte heller om de har orsakats av en djursjukdom som inte nämns i den av

försvårar utkomst av lantbruksföretagare enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006).

I ersättning kan betalas högst tre fjärdedelar av skadans storlek. Vid bedömnina av ersättningsbeloppet kan det totala beloppet av de fall och skador som ersätts beaktas.

86 §

Begränsningar vid betalning av kostnader och ersättningar

På de kostnader och ersättningar som avses i detta kapitel tillämpas i fråga om företag inom jordbrukssektorn vad som föreskrivs i kapitel I och artikel 26 i kommissionens förordning (EU) nr / genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och om upphävande av kommissionens förordning (EU) nr 702/2014.

När det gäller företag inom vattenbrukssektorn tillämpas på kostnaderna och ersättningsbeloppen enligt detta kapitel kapitel I och artikel 42 i kommissionens förordning (EU) nr / om att vissa kategorier av stöd som beviljas företag inom sektorn för produktion, bearbetning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och om upphävande av kommissionens förordning (EU) nr 1388/2014.

De kostnader och förluster som avses i detta kapitel ersätts inte, om de har uppkommit vid slakt eller rensning av djur, vidareförädling av produkter av animaliskt ursprung eller bearbetning av övriga produkter eller djurfoder eller vid handel med produkter av animaliskt ursprung eller övriga produkter, eller om de uppkommit för

1) ett sådant stort företag som avses i artikel 2.34 i den förordning som nämns i 1 mom. och som bedriver verksamhet, eller

2) ett företag som inte har iakttagit ett sådant beslut om återkrav av stöd som avses i 1 § i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001).

För förluster som avses i 83–85 § betalas det inte ersättning till sådana företag i svårigheter som är verksamma inom jordbrukssektorn och som avses i artikel 2.60 i den förordning som nämns i 1 mom., om inte sjukdomsutbrottet är orsaken till att företaget hamnat i svårigheter.

Om de kostnader och förluster som avses i detta kapitel har orsakats av en diarsiukdom som inte är en förtecknad sjukdom eller

Världsorganisationen för djurhälsa upprättade förteckningen över djursjukdomar, i en genomförandeakt som kommissionen antagit enligt artikel 226 i EU:s djurhälsoförordning eller i bilaga I eller II till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG.

Ersättningsbeloppet minskas med de ersättningar som på basis av ett försäkringsavtal eller någon annan lag ska betalas för samma kostnader eller förluster.

som inte har ansetts vara upptagen i den förteckningen över djursjukdomar som fastställts av Världsorganisationen för epizootiska sjukdomar, TSE-förordningen, zoonosförordningen eller zoonosdirektivet, ersätts de:

1) företag som är verksamma inom jordbrukssektorn endast om den skada som orsakas är allvarlig och överstiger 30 procent räknat på aktörens årsproduktion eller årsinkomst som medeltal för de tre föregående åren eller som medeltal för de tre föregående åren, så att den största och minsta årsproduktionen eller årsinkomsten inte beaktas och om det inte för riskerna med sjukdomen i fråga finns ett försäkringsavtal som ersätter minst 50 procent av aktörens årsproduktion eller produktionsinkomster.

2) företag inom vattenbrukssektorn endast om det är fråga om en ny sjukdom.

Ersättningsbeloppet minskas med de ersättningar som på basis av ett försäkringsavtal eller någon annan lag ska betalas för samma kostnader eller förluster.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ersättning för kostnader och förluster som föranletts av sjukdomsfall som konstaterats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.